

[Jensen-Aale.]

Landbrug Skade, men kan gøre de smaa Landbrug stor Gavn og vil medvirke til Afhjælpning af Arbejdsløsheden. Den mindre Landbruger har jo vanskeligt ved at faa Arbejde, naar der laves offentlige Arbejder, fordi man siger som saa: Du har da i hvert Fald noget at tage fat paa. Det kunde man hjælpe paa ved at give dem saa meget Jord, at de fik Brug for deres Arbejdskraft og maaske ogsaa for Familiens Arbejdskraft.

Jeg vil anbefale Forslaget, saa godt jeg formaar, fordi det er en Samfundssag og en Sag, som har den allerstørste Interesse i mange Kredse, men naturligvis først og fremmest i de Husmandskredse, der sukker under at have for lidt Jord; der er Jord nok i Danmark, lad os dog gøre den tilgængelig for dem, som kan benytte den bedst.

Johs. Clausen: Den Udstykningslovgivning, vi har, tog sin Begyndelse i 1899 og er fortsat, udvidet og ændret, men Linien i den er holdt lige fra 1899 indtil nu. Venstre har gennem alle disse Aar enten været ledende eller medvirkende i Arbejdet for at fremme Udstykningen, og vi har været det, fordi vi har ment, at man derigennem kunde vinde baade folkelige og sociale Værdier ved at skabe egne Hjem og egne Virksomheder. Det mener mit Parti fremdeles, naar man blot fortsat holder Udstykningen i et sundt Spor.

Det er oplyst, at der findes mellem 40 000 og 50 000 mindre Brug, som ikke har Jord nok til, at man mener, at en Familie kan leve paa dem, og det skal indrømmes, at saadanne Forhold bør ændres, at der bør skabes Mulighed for at faa tilvebragt Tillægsjord til disse Smaabrug. Stort set har mit Parti megen Sympati for, at det kan ske snarest muligt, men jeg vil dog straks sige, at hvis det foreliggende Lovforslag fastholdes uændret, kan vi ikke stemme for det. Den højtærede Landbrugsminister har ment det passende at tage et gammelt Stridsspørgsmaal op i det foreliggende Lovforslag om Tillægsjord. Ekspropriationsbestemmelsen er paa ny taget op i Lovforslaget, og hvis denne Bestemmelse fastholdes, vil Udstykningen, som hidtil har været noget af en Folkesag, blive ført ind i den politiske Kamp paa ny til ubodelig Skade for selve Udstykningen. Venstre anser Ekspropriationsbestemmelsen for helt overflødig. Der kan faas Jord nok til rimelige Priser i de allerfleste Tilfælde, og det vil være helt ekstraordinært, naar dette ikke er muligt. Endelig anser vi en saadan Ekspropriationsbestemmelse for

grundlovsstridig. Det kan ikke være i Overensstemmelse med Grundloven, at een erhverver Jord ved Statens Hjælp paa Bekostning af en andens retsmæssige Ejendom og mod hans Vilje. Det har i hvert Fald ikke noget med Almenvellet at gøre. Man ser ogsaa, at det ikke alene er Oppositionspartierne her paa Rigsdagen, som har det Syn. Det er en Opfattelse, som i hvert Fald rækker langt ind i radikale Vælgeres Rækker, og inden for Det radikale Parti siger man jo: Lov er Lov, og Lov skal holdes. Det har de sagt før, og det siger de fremdeles, ogsaa med Hensyn til Grundloven. Det viste sig da ogsaa ved dette Lovforslags tredie Behandling i det andet høje Ting, at et meget fremtrædende Medlem af Det radikale Parti ikke kunde bekvemme sig til at stemme for Ekspropriationsbestemmelsen. Det er ganske givet, at det ærede Folketingsmedlem Hr. Steen ikke staar ene i denne Sag inden for sit Parti. Jeg vil haabe, at det maa vise sig, at ogsaa her i Tinget er der radikale Medlemmer, som ved, hvordan Meningene er ude blandt de menige Medlemmer inden for deres Parti, og tør tage Stilling mod Ekspropriationsbestemmelsen. Her skal jo ikke flyttes saa mange Brikker, for at en skadelig Passus i dette Forslag kan skydes ud, og sker det, saa faar vi et Lovforslag, som alle kan stemme for, og det var dog vist det bedste. Den værste Anstødssten var saa fjernet, og jeg er overbevist om, at det vilde tjene Udstykningen i den kommende Tid bedst. Det er min Overbevisning, at den danske Husmands og Bondes udprægede Ejendomsfølelse er den, som har skabt og stadig holder Kravet om Udstykningen levende. Det er maaske nok noget særlig dansk, men det er i hvert Fald noget godt, og det vil koste Kampe, om man vil berøve Folket dets frie Ejendomsret. Her i Landet vil ingen finde paa at foreslaa Oprettelse af store Statslandbrug eller lignende, selv om der kunde ansættes Funktionærer med Tarifløn. Nej, den unge Landmand foretrækker det frie Liv paa sin egen Jord, selv om Lønnen er lille og Arbejdsdagen er lang, og han gør det, fordi han elsker sin Ejendom og holder paa sin Frihed. Den danske Landbostand havde efter min Mening ikke magtet det, den har, hvis ikke denne Ejendoms glæde havde givet den en udtømmelig Energikilde i Dagens Slid.

Derfor er det ikke alene en Grundlovsparagraf, man piller ved her, men det er noget, som ligger dybt i Sindet hos den danske Landbostand. Er Kaarene meget ringe nu for Tiden baade for store og for